

Sotsiaalministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 10.12.2021

Meie 28.12.2021 nr 4/249

Arvamuse esitamine platvormide kaudu töötavate inimeste töötingimuste direktiivi eelnõu kohta

Lugupeetud Tanel Kiik!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Sotsiaalministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust platvormide kaudu töötavate inimeste töötingimuste direktiivi eelnõu (edaspidi: Eelnõu) kohta. Kaubanduskoda ei pea Eelnõud vajalikuks, sest Eestis on juba täna olemas toimiv regulatsioon, mille alusel hinnata, kas platvormi kaudu teenust osutav isik teeb tööd töölepingu alusel või osutab teenust võlaõigusliku lepingu alusel. Lisaks ei ole meile teadaolevalt täna suuri probleeme platvormi kaudu teenust osutavate isikute sotsiaalsete tagatistega, sest paljudel juhtudel osutatakse teenust põhitöö kõrvalt või teenuse osutamise eest saadav tasu on piisav, et saada endale ravikindlustus. Seetõttu leiame, et Eelnõu toob kaasa ülereguleerimise ning vähendab ebamõistlikult platvormitöö paindlikkust. Järgnevalt selgitame lähemalt, miks oleme Eelnõu vastu ning juhime tähelepanu Eelnõu sätetele, mis on meie hinnangul ebaselged.

1. Eesti vaates puudub vajadus sellise direktiivi järele

Kaubanduskoda leiab, et sellisel kujul ei ole Eelnõu Eesti vaates vajalik. Eelnõu sisuks on töösuhete reguleerimine platvormi vahendusel teenuseid osutavate isikute osas ning kriteeriumite seadmine hindamaks, kas tegemist on töösuhetega või mitte. Töösuhetele seatud tingimused on aga Eestis juba sätestatud töölepingu seaduses. Tööinspeksioon tegeleb ka praegu pidevalt töösuhete üle järelevalve teostamisega ning töösuhete hindamise ja ümberkvalifitseerimisega. Seetõttu leiame, et Eestis ei ole tegemist nii suure probleemiga, et seda peaks reguleerima Euroopa Liidu tasandil.

Samuti on Eelnõu eesmärgiks laiendada sotsiaalsete tagatiste saajate hulka nende platvormi kaudu teenuseid osutavate isikute arvelt, kelle teenuste osutamine kvalifitseeritakse Eelnõu kohaselt töösuhteks. Eestis on kõigil isikutel soovi korral võimalik töötada töölepingu alusel ning saada endale seeläbi ravikindlustus või töötada näiteks käsunduslepingu või töövõtulepingu alusel summa eest, mis vastab vähemalt miinimumpalgale. Viimase variandi puhul on isikutele ka tagatud töölepinguliste töötajatega võrreldes oluliselt suurem vabadus enda töö- ja puhkeaega valida. Käsunduslepingu või töövõtulepingu alusel töötamine (sealhulgas ka platvormi kaudu

teenuste osutamine) toimub siiski valdavalt lisatööna põhitöö kõrvalt, mistõttu ei teki probleeme seoses sotsiaalsete tagatistega.

Kaubanduskoja hinnangul ei ole ka mõeldav, et võlaõigusliku lepingu alusel teenuseid osutavatele isikutele laieneksid samasugused õigused, nagu töölepingu alusel töötavatele isikutele. On selge, et võlaõigusliku lepingu alusel töötavatele isikutele, kellel on oluliselt rohkem vabadusi ja oluliselt vähem kohustusi, ei saa sellest tulenevalt laieneda ka samasugused õigused. Vastasel juhul kaoks platvormi vahendusel teenuseid osutavate isikute jaoks paindlikkus, mis on tihti ka põhjuseks, miks inimesed eelistavad oma sissetulekuid sellisel viisil suurendada.

2. Töösuhte kriteeriumid ei ole üheselt mõistetavad ja nende seadmine töösuhte kriteeriumiks on küsitav

Eelnõu artikli 4 punkt 2 sätestab järgnevat:

“Töö tegemise kontrollimist lõike 1 tähenduses käsitatakse selliselt, et see vastab vähemalt kahele järgmisele kriteeriumile:

(a)töötasu suuruse tegelik kindlaksmääramine või selle ülempiiri kehtestamine;

(b)nõue, et platvormitööd tegev isik järgiks konkreetseid siduvaid eeskirju seoses välimusega, käitumisega teenusesaaja suhtes või töö tegemisega;

(c)järelvalve töö tegemise üle või töötulemuste kvaliteedi kontrollimine, sealhulgas elektrooniliste vahendite abil;

(d)tegelik vabaduse piiramine isiku töö korraldamisel, sealhulgas sanktsioonide abil, eelkõige piirates vabadust valida tööaega või töölt puudumise aega, võtta vastu ülesandeid või nende täitmisest keelduda või kasutada alltöövõtjaid või asendajaid;

(e)tegelik võimaluste piiramine luua kliendibaas või teha tööd kolmandatele isikutele.”

Kaubanduskoda leiab, et eelpool toodud kriteeriumite sõnastus tekitab segadust ning need kriteeriumid võiksid olla rohkem lahti selgitatud. Näitena võib tuua Eelnõu artikli 4 punkti 2a, mille kohaselt on üheks võimalikuks töösuhte kriteeriumiks töötasule ülempiiri seadmine. Sellisel kujul võib seda aga mõista erinevalt. Üks võimalus selle sätte sisu mõistmiseks on, et tegemist on töösuhtega juhul, kui töötasule seatakse perioodiline ülempiir (ehk ülempiiri seadmine nt ühes kuus teenitavale summale), teine võimalus on, et ülempiir seatakse konkreetsele täidetavale ülesandele.

Samuti tekitavad küsimusi ka teised Eelnõu artikli 4 punktis 2 välja toodud kriteeriumid. Näiteks punkt 2b, mis näeb ühe kriteeriumina ette kindlate käitumisreeglite seadmise platvormide poolt seoses teenuse osutamisega. Kaubanduskoja hinnangul on loogiline, et platvormil on õigus nõuda, et tema kaudu pakutavat teenust viiakse läbi vastavalt platvormi poolt seatud käitumisreeglitele. Sama võiks öelda ka punkti 2c kohta, mis räägib platvormi õigusest kontrollida tehtud töö kvaliteeti. On raskesti kujutletav, et platvormil, kelle järgi kliendid teenust tunnevad, ei ole õigust kontrollida tehtud töö

kvaliteeti. Punkt 2e, mis näeb ühe töösuhte kriteeriumina ette platvormi poolt piirangute seadmise oma kliendibaasi loomisele või kolmandate isikute heaks töötamisele. Ka platvormi vahendusel töötades omandab teenust osutav isik paratamatult teadmisi platvormi kohta, mille puhul platvorm ei ole huvitatud, et selline informatsioon nende konkurentideni jõuaks. Seega on ka töösuhteks mitteoleva suhte korral õigustatud sellise piirangu seadmine.

Loodame, et peate võimalikuks Eestis seisukohtade kujundamisel võtta arvesse Kaubanduskoja tagasisidet Eelnõu kohta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Kaspar Keerup kaspar@koda.ee 6040071